

STATENS BRANDINSPEKTION

Meddelanden

1960:2

Ersätter statens
brandinspektions
cirkulär nr 20¹⁾

Anvisningar angående säkerhetsåtgärder vid hyggesbränning.

Hyggesbränningarna här i landet har under senare år avsevärt ökat i både antal och omfattning. Med hyggesbränning förstås därvid den skogsvårdande åtgärd, som syftar till en erforderlig omvandling av råhumustäcket och som består i att man låter reglerad löpeld på bred front avbränna markvegetation och avverkningsavfall.²⁾

Att antalet skogsbränder ej ökat i proportion till antalet hyggesbränningar torde i stor utsträckning få tillskrivas de förebyggande åtgärder som i olika hänseenden vidtagits av ansvariga bränningsledare. Det har dock, oaktat vad nyss sagts, syntts statens brandinspektion lämpligt att i anvisningsform meddela vissa synpunkter på de säkerhetsåtgärder av skilda slag, som genomförandet av en hyggesbränning kräver, i syfte att i möjligaste mån förhindra uppkomsten av skogsbrand. Med hänsyn till lokala förhållanden kan det emellertid visa sig erforderligt att lokala myndigheter utfärdar kompletterande föreskrifter.

1) I samband med nytryck av statens brandinspektions cirkulär nr 20, Anvisningar angående säkerhetsåtgärder vid hyggesbränning, har det befunnits lämpligt att ändra cirkuläret till ett s k meddelande.

2) För den som är intresserad av att utöka sina kunskaper i fråga om hyggesbränning och vad därmed ligger samband hänvisas till en av jägmästaren B. Högström utgiven skrift "Hyggesbehandling". Den kan rekvireras hos Svenska Skogsvårdsföreningen, Regeringsgatan 18, Box 16316, Stockholm 16. Pris 2 kronor.

Statens brandinspektion har i dagarna flyttat till

Regeringsgatan 50^{II}, Stockholm

Telefon, 23 23 30, och postadress, Box 7097, Stockholm 7, är dock alltjämt desamma.

Skannat av Utkiken

Anvisningarna grundar sig på bestämmelserna i 41 § brandstadgan
ävensom på de föreskrifter som meddelats i de kommunala brand-
ordningarna. I samband med det nu företagna nytrycket har, som
en följd av gjorda erfarenheter, vissa mindre ändringar företa-
gits.

Stockholm i mars 1960

Ivar Strömdahl
Riksbrandinspektör

Stig G. Holmberg

A. Allmänt

1. Bränningsledares ansvar.

Ledare för hyggesbränning, bränningsledare, bör vara väl
kvalificerad för sitt uppdrag. Han bör vid större hygges-
bränning ha en å två biträdande bränningsledare.

Bränningsledaren ansvarar för

att alla erforderliga förebyggande åtgärder vidtagits,
innan bränningen igångsätts,

att bränningen bedrivs på ett ur säkerhetssynpunkt fullt
tillfredsställande sätt, samt

att, då bränningen avslutats, vederbörande markägare
(representant för denne) erhåller skriftlig underrät-
telse härom, så att denne är klart medveten om att
han från en viss tidpunkt har att själv ta ansvaret
för bevakningen. Underrättelsen bör kvitteras av mark-
ägaren.

2. Armmålan till brandchef m fl.

a) Preliminär armmålan

Senast en vecka innan eld uppgörs skall genom brännings-
ledarens försorg preliminär armmålan göras beträffande den
planerade bränningen till brandchefen (skogsbrandfogden)
på sätt närmare föreskrivs i vederbörande kommunala brand-

ordning. Även ägare till skogsmarker i bränningsområdets närhet bör varskos om den förestående bränningen.

Vid anmälan, som lämpligen görs per telefon, anges

- 1) platsen där elden skall uppgöras
- 2) arbetets omfattning
- 3) de anordningar, som vidtagits till förhindrande av elds spridning samt
- 4) vem som skall leda hyggesbränningen.

Finner brandchefen de redovisade anordningarna ej vara tillräckliga till förhindrande av elds spridning, äger han förelägga anmälan att vidtaga de ytterligare åtgärder, som han bedömer erforderliga. Då stark torra råder, äger brandchefen tillfälligt förbjuda bränningen.

b) Definitiv anmälan

Samma dag bränningen är avsedd att företagas görs definitiv anmälan - likaledes lämpligen per telefon - till brandchefen (skogsbrandfogden) m fl på sätt anges under avsnitt D. 2., Anmälan till brandchef m fl.

3. Begränsning av hyggesbrännings omfattning.

Hyggen med en areal överstigande 100 ha bör icke avbrännas på en gång utan i etapper.

B. Utläggning av hygge

1. I den mån det är praktiskt genomförbart, bör hygget framdras till naturliga eldhinder, t ex vattendrag, våta myrar, breda vägar o s v.
2. Hyggeskanterna görs så raka som ur skogsvårdssynpunkt kan tillåtas.

C. Förberedelser för bränningen.

1. Rensning av hygget.

- a) På samtliga sidor av hygget, där naturliga eldhinder sak-

nas, renhugges inom hygget en brandgata, där samtliga råa och torra träd samt buskar avverkas. På hygget eller i omedelbar närhet därav befintliga myrstacker skyddas med jordsträng i form av en ring runt myrstacken med minst 5 m radie eller oskadliggörs genom att utkrattas och jordtäckas, eller urbränns. Detta senare bör ske på frusen mark året innan hyggesbränningen är avsedd att äga rum.

- b) Bredden på den ovan nämnda brandgatan - vars minsta bredd icke bör understiga 20 m - bestäms av bränningsledaren från fall till fall. Yttersta delen av brandgatan rensas inom ett 5 meter brett bälte från avverkningsavfall (risensad zon). Detta avfall drages in på hygget; det får icke placeras utanför brandgatan.

2. Mineraljordsträng

Längs brandgatans ytterkant, högst en meter in på det risrensade området, läggs en 0,3 - 0,4 m bred sträng av mineraljord, som är så tjock att den någorlunda väl täcker vegetationen. Om en dylik sträng ej kan utläggas, vattenstrilas i stället motsvarande bredd av brandgatan omsorgsfullt (c:a 1 liter per meter). Sådan strilning bör ske omedelbart innan tändning sker och därefter så ofta förhållandena det påfordrar.

3. Vattentillgång

I närheten av hygget befintliga kalkkällor upprensas.

Vattentillgång intill brandgatan säkerställs antingen genom grävning eller sprängning av vattenhål eller genom uppställande av vattentunnor eller andra lämpliga kärl (t ex vävkar). Vattenhålen görs så djupa att en 15-liters hink bekvämt kan fyllas. De bör vidare tydligt markeras och förses med vägvisning från brandgatan.

Vid brist på vatten används för släckning mineraljord, som lösspadas i erforderlig omfattning.

4. Redskap

Det antal redskap av olika slag, som anges nedan, förutsätter normalt ett arbetslag på 12 man. (Erforderligt antal man

påverkas givetvis av olika förhållanden såsom hyggets storlek, årstiden, terrängförhållandena, tillgången på vatten o s v).

a) För tändning

Av nyssnämnda 12 man svarar i regel 4 man, uppdelade på två patruller för tändningen. Dessa utrustas med:

- 3 st hyggeständare¹⁾ (varav 1 st i reserv) - eldsprutor eller näverluntor - samt
- 2 st 20-liters bränsledunkar (en dunk för vardera tändningspatrullen), 1 tratt och 150 liter dieselolja.

b) För släckning m m

Återstående personal utgör beredskap för släckning. Den bör för detta ändamål i regel utrustas med:

- 3 st strilkannor (ev ryggburna sprutor),
- 6 st vattenhinkar,
- 6 st huggylxor (ev såg eller röjningskniv),
- 4 st spadar,
- 2 st flåhackor,
- 3 st gasmasker eller andnings- och ögonskydd.

Härutöver erfordras färska granruskor (varom mera nedan under D.3., Avslutande arbeten). Annan lämplig utrustning är stälkvastar, motorsåg och motorspruta. Även förbandsartiklar bör ingå i utrustningen.

D. Bränningen

Anm. Bränning får icke ske på dag, då hård eller byig vind förekommer eller enligt väderleksrapport kan förväntas. Bränning bör icke heller igångsättas under vindstilla eller då det blåser från hygget mot tidigare avbränd, ej vegetationsbunden mark, om avståndet är mindre än 100 m.

1) I sina anvisningar nr 41 (nov 1958) har Kungl Arbetarskyddsstyrelsen lämnat vissa synpunkter i fråga om "skydd mot yrkesfara vid arbete med hyggeständare".

1. Anmälan till brandchef m fl

På dag, då bränning lämpligen kan äga rum, sker i god tid före igångsättandet den under A`2 b angivna definitiva anmälan till brandchefen (skogsbrandfogden). I samband därmed görs anmälan om bränningen också till närmast belägna, bemannade brandtorn och telefonstationer, till polismyndigheten i orten ävensom till rågrannar. Där skogsbrandbevakning med flyg anordnats, finns särskild rapportcentral (flygbas) upprättad härför. Det är av största vikt att anmälan görs också till denna central.

2. Förberedelsearbetenas avslutande

Gränruskor iordningställs och placeras på ungefär var 30:e meter utmed läsidan. Ett antal gränruskor hålls i reserv för placering på andra platser, där elden hotar att gå över brandgatan. Även stälkvastor kan härvid komma till användning.

Omedelbart före bränningen tillses dels att strilkannor och vattenhinkar är fyllda med vatten och placerade i första hand längs efter läsidan, dels att övriga förberedande åtgärder vidtagits. Mineraljordsträngen, som kan ha iordningställts långt tidigare, kontrolleras och kompletteras vid behov.

3. Bränningens genomförande

Sedan bränningen börjat med läsidans skyddsavbränning, låter man elden gå in över hygget mot vinden. Vid behov matas elden med fläktkändningar. Bränningen av flankbrandgatorna bör ligga något - dock ej för långt - före elden på hygget.

Tändningen utmed lovartsidan igångsättes först sedan denna sida nåtts av avbränningen utefter flankerna.

E. Eftersläckning och bevakning

1. Eftersläckning

Vid eftersläckningen ägnas särskild uppmärksamhet åt myrstackar samt andra särskilda brandrisker (hålstammar, kolbottnar etc).

2. Bevakning

a) I den mån ej annat bestämts ansvarar bränningsledaren för bränningen till dess eftersläckningen avslutats. Därefter övertages ansvaret för bevakningen av markägaren (representant för denne). Bränningsledaren är ansvarig för att den sistnämnde verkligen underrättats härom (jämför vad som ovan sagts under A 1). En noggrann bevakning är av utomordentlig betydelse och får under inga förhållanden eftersättas. Erfarenheten har nämligen visat att bristfällig bevakning kan innebära den allra största risk för eldens återuppblossande.

Till bevakning av ett område på 20 - 30 ha beräknas normalt ett lag om 2 - 4 man.

b) Bevakningen kan efter hand minskas men bör ej helt indragas förrän tidigast 3 å 4 dygn efter det att rök senast observerats på hygget.

c) Vid uppgörande av eld för matlagning samt vid rökning måste bevakningspersonalen iakttaga den största försiktighet. Det bör även framhållas att torra, brända hyggen visat sig vara mycket brandfarliga under flera år efter bränningen. Det är riskabelt att göra upp eld eller att röka på eller invid sådana hyggen.

Statens Brandinspektion, Regeringsgatan 50, telefon 23 23 30.
Postadress: Box 7097, Stockholm 7.

Summary in English

THE NATIONAL INSPECTORATE OF FIRE SERVICES
Informative Recommendations 1960:2

Controlled Burning for Silvicultural Purposes

The burning-over of logging areas, in order to improve the conditions for planting and reproduction, having proved a very efficient measure in suitable areas, has come widely into use in Sweden of late. Especially as the burning-over must be performed under dry condition, it is of course very important that adequate

measures be taken in order to ensure that such fires should be kept strictly within bounds.

It is of prime importance that the job is entrusted to a thoroughly qualified, responsible leader. When planning, the lot to be burned-over at one time should not exceed 100 hectares, chosen so as to make use as far as possible of natural firebreaks, surrounding firebreaks at least 20 m in width are cut, cleaned from brush, dead or rotting trees, the slash spread out over the lot inside the surrounding firebreaks, these strengthened by covering the humus soil abt. 1 m inside the boundary, to the width of abt. half a m, with mineral soil, water holes dug and suitable marked out, lopped branches and other extinguishing equipment placed etc.

Preliminary permission should be obtained from fire (forest fire) chief at least a week in advance. It is essential that weather conditions the day chosen will be favourable, neither strong or fitful winds, nor a total absence of wind in the morning, as this will mostly mean unpredictable conditions in the fore-noon. Weather forecasts considered favourable, fire chiefs, neighbouring watch towers, telephone centrales, police and owners of neighbouring lots should this day be definitely advised. In districts where there is airborne patrolling, of course this central must be advised too.

The burning-over must never start down-wind, but always in the face of the wind. The fire line should proceed somewhat concavely over the lot, and the line opposite the starting line should not be fired until the fire has reached it at both ends.

When the burning-over is finished and the leader has made reasonably sure that the fire is extinguished and the danger past, he should leave over to the owner of the lot and get a written receipt that further responsibility rests with the owner.

